

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Uro/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	1021201775
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1021201775.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky B. Y. W., narodenej X. W. XXXX, štátnej občianky Slovenskej republiky, L., U. XX/X, na uznanie cudzieho rozhodnutia Okresného súdu v Agadire, Marocké kráľovstvo zo dňa 25. januára 2016 č. k. 2046/2015 o rozvode manželstva navrhovateľky s K. O., narodeným X. O. XXXX v N. W. K. O., G. L., štátnym občanom Marockého kráľovstva, L., U.G. XX/X, právne zastúpený advokátskou kanceláriou KOČIŠ & PARTNERS s.r.o., Košice, Súľovská 9, IČO: 52 662 624, o odvolaní K. O. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Cudz/108/2021 zo dňa 24. marca 2022, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave 1Cudz/108/2021 zo dňa 24. marca 2022 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Návrhom doručeným súdu dňa 27.10.2021 sa navrhovateľka domáhala uznania cudzieho rozhodnutia Okresného súdu v Agadire, Marocké kráľovstvo zo dňa 25.01.2016, č. k. 2046/2015, o rozvode manželstva navrhovateľky s K. O., rod. O., ktoré je konečné.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 24. marca 2022 uznal na území Slovenskej republiky rozhodnutie Okresného súdu v Agadire, Marocké kráľovstvo, zo dňa 25.01.2016 č. k. 2046/2015, ktorým bolo rozvedené manželstvo B. Y. W., rod. W., narodenej XX.XX.XXXX v L.O. V a K. O., rod. O., narodeného XX.XX.XXXX v N. W. K. O., G. L., uzavreté dňa XX.XX.XXXX v K., G. L., zapísané v knihe manželstiev matričného úradu MV SR - osobitná matrika Bratislava, vo zväzku OM/76, ročník XXXX, na strane XXX, pod por. č. XXX, v časti rozvodu. Výrokom II. účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že keďže medzi Slovenskou republikou a Marockým kráľovstvom nie je uzavretá dvojstranná medzinárodná zmluva, ktorá by upravovala uznanie rozhodnutí o rozvode manželstva, a tieto štáty nie sú spoločnými zmluvnými stranami ani mnohostrannej medzinárodnej zmluvy upravujúcej uznanie právoplatných cudzích rozhodnutí vo veciach manželských, bolo potrebné v

danej veci postupovať podľa zákona č. 97/1963 Zb. zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

2.2. Krajský súd v Bratislave ako súd, ktorý má rozhodnúť, či sa cudzie rozhodnutie vo veciach manželských uznáva, skúmal, či predložené cudzie rozhodnutie vyhovuje podmienkam, ktoré pre takéto rozhodnutie ustanovuje zákon č. 97/1963 Zb. a dospel k záveru, že tieto podmienky v danej veci sú splnené. Nakoľko cudzie rozhodnutie, uznania ktorého sa navrhovateľka domáha, vyhovuje podmienkam, ktoré pre uznanie cudzích rozhodnutí vo veciach manželských ustanovuje zákon č. 97/1963 Zb. a navrhovateľka splnila všetky zákonom požadované náležitosti potrebné pre jeho uznanie, Krajský súd v Bratislave návrhu v časti rozvodu manželstva vyhovel.

2.3. Aplikoval ustanovenia § 63, § 64, § 65, § 67 ods. 1, § 68e ods. 1, § 68e ods. 2, § 68 ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj ako „ZMPSP“).

3. Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal odvolanie právny zástupca odporcu, ktorý rozsudok napadol v celom rozsahu. Ako odvolací dôvod uplatnil, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a tiež z dôvodu, že f) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.1. Odporca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. marca 2022 sp. zn. 7Co/21/2021, ktorý rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý rozviedol manželstvo navrhovateľky a odporcu. Uvedeným rozhodnutím o rozvode toto manželstvo zaniklo a odpadol preto právny dôvod pre uznanie cudzieho rozhodnutia v prebiehajúcom súdnom konaní. Odporca poukázal, že sám v postavení navrhovateľa podal návrh na rozvod manželstva na Okresnom súde Košice I dňa 27.03.2019, t. j. ešte pred podaním návrhu navrhovateľky na uznanie cudzieho rozhodnutia. Navrhovateľka postupovala zmätočne, účelovo a v rozpore so svojimi skoršími vyjadreniami v súdnom konaní o rozvod manželstva, keď podala návrh na uznanie cudzieho rozhodnutia až potom, čo Okresný súd Košice I rozhodol dňa 9. júla 2021 o rozvode manželstva. Právne účinky sledované návrhom na uznanie cudzieho rozhodnutia v Slovenskej republike nastali zánikom manželstva titulom rozvodu manželstva slovenským súdom. Začatie a pokračovanie súdneho konania o uznaní cudzieho rozhodnutia preto považuje za právne neprípustné, z dôvodu prekážky rozhodutej veci. Uznanie cudzieho rozhodnutia sa tiež priamo prieči ust. § 65 v spojení s § 64 písm. e) zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, podľa ktorého cudzie rozhodnutia v manželských veciach nemožno uznať alebo vykonať, ak slovenský súd už vo veci právoplatne rozhodol.

3.2. Za nesprávny procesný postup považoval odporca aplikáciu ust. § 68e ods. 2 ZMPSP, ktorý je podľa neho určený výlučne pre takých odporcov - zahraničné osoby, pre ktoré je slovenské uznanie rozhodnutia o rozvode právne irelevantné, čo nie je prípad odporcu, ktorému bol v súlade so zákonom č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov udelený pobyt v Slovenskej republike. Postupom súdu prvej inštancie bolo odporcovi odňaté jeho ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu, tým, že ust. § 68e ods. 2 ZMPSP bolo nesprávne aplikované v rozpore s jeho účelom a zmyslom.

3.3. Naviac súdu prvej inštancie vytkol, že rozvod manželstva medzi navrhovateľkou a odporcom bol založený na rozvodovej zmluve, ktorá v podstatnej miere odporuje hmotnoprávnym a procesnoprávnym predpokladom rozvodu manželstva podľa slovenského právneho poriadku v miere, že táto zakladá zákonnú prekážku uznania cudzieho rozhodnutia pre rozpor s verejným poriadkom podľa § 64 písm. f) ZMPSP.

3.4. Záverom odporca žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a konanie zastaviť.

4. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu vytkla odporcovi, že odvolanie obsahuje len formálne dôvody bez ich zákonnej identifikácie a nie je splnená zákonná náležitosť odvolania. Napadnutý rozsudok považovala za správny a žiadala ho potvrdiť.

5. Odporca vo vyjadrení na vyjadrenie navrhovateľky uviedol, že konštatovanie navrhovateľky o formálnosti podaného odvolania pramení v zjavnom opomenutí zohľadnenia právnych väd vydaného

rozsudku, ktoré boli v odvolaní riadne identifikované. Zopakoval svoje tvrdenia uvedené v odvolaní.

6. Navrhovateľka v ďalšom vyjadrení trvala na tom, aby štát Slovenská republika uznal procesne správny postup špecializovaného Krajského súdu v Bratislave a jeho uznesenie o rozvode manželstva (navrhovateľka mala zrejme na mysli rozsudok, pozn. odvolacieho súdu) zo dňa 24.03.2022, ktorým uznal právoplatný rozvod manželstva navrhovateľky a odporcu. Súčasne žiadala, o zrušenie rozhodnutia Okresného súdu Košice I zo dňa 29.03.2022 (navrhovateľka mala zrejme na mysli rozsudok Krajského súdu v Košiciach, ktorým sa potvrdil rozvod manželstva a ktorý je z tohto dátumu, pozn. odvolacieho súdu).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, konajúci ako funkčne príslušný odvolací súd v zmysle § 34 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v znení zákona č. 398/2022 Z. z. z 10. novembra 2022, ktorým sa zmenil zákon č. 150/2022 Z. z., preskúmal odvolanie, ktoré bolo podané v lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), v rozsahu vymedzenom v odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) dospel k záveru, že odvolanie je prípustné a je aj dôvodné.

8. Účastník konania výslovne uviedol odvolacie dôvody v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), d), f), g), h) CSP.

9. Odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný, t. j. na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd prihliadať nemôže. Výnimkou sú len procesné podmienky konania (§ 161 CSP), na ktoré odvolací súd prihliada, aj keď neboli v odvolaní uplatnené (§ 380 ods. 2 CSP). Rozsah a dôvody, na základe ktorých sa rozhodnutie odvolaním napáda, môže odvolateľ meniť, modifikovať, alebo dopĺňať, len do uplynutia odvolacej lehoty (§ 364 a § 380 ods. 1 CSP).

10. Odvolací súd sa zaoberal prvým uplatneným odvolacím dôvodom v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a) CSP, teda že neboli splnené procesné podmienky.

11. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o uznaní cudzieho rozhodnutia na právnom závere, že predložené cudzie rozhodnutie vyhovuje podmienkam, ktoré pre takéto rozhodnutie ustanovuje zákon č. 97/1963 Zb. ZMPSP a dospel k záveru, že tieto podmienky v danej veci sú splnené. S týmto záverom odvolací súd nesúhlasí.

12. V súlade s ust. § 64 písm. e) zákona č. 97/1963 Zb. ZMPSP cudzie rozhodnutie nemožno uznať alebo vykonať, ak slovenský súd vo veci už právoplatne rozhodol alebo je tu skoršie cudzie rozhodnutie v tej istej veci, ktoré sa uznalo alebo spĺňa podmienky na uznanie.

Podľa ust. § 65 ZMPSP cudzie rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach určenia (zistenia alebo zapretia) rodičovstva, ak aspoň jeden z účastníkov konania je slovenský občan, a cudzie rozhodnutia vo veciach osvojenia dieťaťa, ak dieťa alebo aspoň jeden z osvojiteľov je slovenský občan a cudzie rozhodnutia o obmedzení alebo pozbavení spôsobilosti na právne úkony slovenského občana, sa v Slovenskej republike uznávajú, ak tomu nebránia ustanovenia § 64 písm. b) až f).

13. Odvolací súd má za preukázané, že manželstvo navrhovateľky a odporcu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 18Pc/24/2019 zo dňa 9. júla 2021, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7Co/21/2021 zo dňa 29. marca 2022. Rozsudok odvolacieho súdu vo veci rozvodu nadobudol právoplatnosť 11. apríla 2022. O rozvode navrhovateľky a odporcu tak už bolo právoplatne rozhodnuté slovenským súdom, čo zakladá prekážku veci rozhodnutej. V zmysle vyššie uvedeného ustanovenia ZMPSP nie je možné uznať cudzie rozhodnutie vo veci, o ktorej už právoplatne rozhodol slovenský súd. Je irelevantné, či cudzie rozhodnutie je skoršie než rozhodnutie slovenského súdu. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil.

14. V súlade s ust. § 161 ods. 1 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Odsek 2 ďalej upravuje, že ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Podľa ust. § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova. Keďže o veci už bolo právoplatne rozhodnuté slovenským súdom, čo je dôvodom na zastavenie konania, ďalšími odvolacími námietkami odporcu sa najvyšší súd už nezaoberal.

15. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak neboli splnené procesné podmienky [§ 389 ods. 1 písm. a) CSP]. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí (§ 391 ods. 1 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie z dôvodu prekážky res iudicata zastavil.

16. Odvolací súd žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 68 ods. 3 ZMPSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP (§ 447 písm. e/ CSP).